

HLAS UKRAJINY

Orgán hájící samostatnost Ukrajiny.

REDAKCE: Solice, čm. 258. ADMINISTRACE: Heroldovice (Bohdan Hrejkář). — Rukopisy a korespondence zasílajte: administraci v Heroldovicích. — Vychází každý čtvrtlet. — Předplatí se na celý rok i s poštovní zásilkou Kč 30. — Jednotlivá čísla 50 hal. — Rukopisy se nevracejí.

Vydání pro Prahu.

Ukrajinci nastal čas a zaujměte své místo uprostřed světové situace!

Vzhledem na tiskové zákazy — bylo nutno zastavit náš časopis «Hlas utlačovaného Slována» a na místě jej vydáváme «HLAS UKRAJINY», který bude psát v téma směru, t. j. pro zájmy samostatnosti Ukrajiny.

Na cestě trnitě.

(Rukopis «Hlas utlačovaného Slována»).

Počal vycházetí, jde od srdece k srdeci, hledaje v nich pro sebe místa. Jde. — Ale nikdo se neptá, nikdo se nepodívá, jakou cestou? Povídá nám milý Cecbosdávkum o utlačováném národně ukrajinském, o lásce k Slovanstvu, o lásce a milu mezi bratřími, a zdálo se, že nadeze pro tyto krásné ideální souhlas nejen jednotlivých srdcí ale všechno veřkerenství.

Uhobý! — Cesta tvá je tmítá, jako národa tvého. Avšak bojuj — bojuj dále za pravdu a právo, nebot ony rády vitézí.

Z malých začátků vyrástal náš list a ač cesta, po níž kráčí kupředu, jest trnitá, pichlavá s nesčitelnými jatky, do nichž je srazen a zase vtipně vychází — my však věříme, že přijde doba, kdy naše pozitivní práce ponese ovoce. Doufáme, že až ovoce bude sladké, nebot právě stro-

meček jest zasázeno čistě na půdě slovenské vzájemnosti a možno, že ovoce, jebož očekáváme, bude kyselé a trpké, neboť i když stromeček náš jest vzázen v dchvě půdě, však zakrává jest hojnými silami utlačovaných a mimo to jest v celku sám. Není mu soudruha. Jest sám, úplně sám, tak trovna, jako jeho národ.

Dali jsme mu do vinku lásku k bratřím Slovanům a poslali jsme jej, aby šířil uvědomění o pravém, slovenském bratrství, aby probouzel svědomí všech těch, kteří po staletí ubíjejíce v nás všechn lidský cit, vzlali nám vše, ale nevrátili nám mozek a srdce, při němž zůstal bluboký cit a touha po právu lidstva. Vzali nám vše, ale nemohli vznít pocit k právu, nemohli vznít nás — já — nemohli vznít naději a důvěru, že se dorozumíme a přijďme k svatému ideálu — Jednoty Slovenské.

Bratři!

Vraťte nám naši svobodu a budeme žít v lásku a svernosti. Nezapomínejte, že jak dlouho budeš nás tlačit, jak dlouho budete nás nutiti, aby jsme nesli pousta těžké poroby, právě v čas, kdy skoro všechni národy jsou svobodní; tak dlouho bude naše srdce krvácati a nemůžeme na Vás se divit, jako na bratry. Doufáme, že jen ten,

kdo na svém vlastním těle jednou cítil tlhu otrockých okovů, dovede pochopit, jak jest nám bolestno a jak začázavají tyto okovy do masa a kosti. Nebyl by zajisté slověkem ten, jež pochopí tu bolest, nesnažil by se přispěti postiženým k pomoci.

Je to Hlas utlačovaného Slována.

Poslouchejte jej bratři!

Je na čase dokázati všem těm, kteří nechtějí nás uznati za národ, že jsme jako všechni národnové, hodni svobody a že dovedeme zaujmouti své místo mezi národy. Chceme dokázati, že jsme velikým a silným národem, že rydržíme tento politický boj, neboť jsme již prošli přes socialistický obch. Jelikož tento obec nás neztrávil, nám ponecháno bude, ba, my vyšli z tohoto chmela očistěni a poslány duchem novým, — duchem slovenským a to jest, řekli bychom velké plus mynělka. Vidíme, že přepolitizovaná a rozšírená stálými demagogicko-socialistickými boji veřejnost, začíná si věmati ukrajinské duše, ale jest již pozdě, neboť právě procházíme branou tohoto cizího hnutí a pak jsme ve svých srdečích vytvořili svůj národně hospodářský, čistě slovenský socialismus. Vidíme, že se nás větují, ale Ukrajinci nejsou z těch, kteří kompromisu.

místnostech, kde ukr. oddíl je ubytován. Vážly je dnes svátek »Rozděstva Chrysostomova« — musí proto všechno pěkně a svátečně vyhlížeti. —

Pracovali všechni — bez rozdílu — a proto byl i výsledek velmi krásný — obyvatele světnice ukraj. pracov. oddílu změnily svůj všechny vzhled — a mistnost, kde byla hlavní oslava a večeře dělala dojem nějaké svatyně. Speciální pozornost zaujmaly dvě malé malby, které byly vlněně provedeny a milý dojem dělala též výzdoba »pawuk« (lustru) — přímo mistrovské dílo ukrajinských vyhnanců; to vše je nejlepším důkazem, že mezi těmito vyhnanci jsou skutečné »talenty« — které by snad uplatnili se v životě. — Škoda jen, že poměry v nichž žijí, nedovolují tomu, aby se mohli věnovat dalším studiím.

— Večeře. —

Po uvedení všech hosti do »své svatyně« byl rozjet vánocní stromek. Veličitel ukraj. oddílu začínal oslavu obyčejným vánocním ptáním a patřičným proslovem, po té všechny přítomními zpívávali stará ukrajinská koleda »Buď predvečerný narodyšia.« Na stál podáván ukrajinský »boršč« (polévka). A pak krátká ale velmi věčná řeč

ukr. por. Mydlaka, který vyložil přítomným význam svátku vřelými slovy, které musely každého z přítomných dojati, — vzpomněl všech, jež nevinně trpí a moží se v polských žalářích a v polském zajetí. Řeč jeho byla prodchnuta srdečnosti a každémus muselo být bolno při vzpomínkách na polské bězpráví.

Na to podávání další jídla — ukrajinské »pirahy« čili i. xv. »varenyky« a později »skutja.« Při tom povstal přítomný ukraj. spisovatel redaktor Bohdan Hrejkář — vyhodil špetku »skutji« na strop — znázornil tímto starý ukrajinský zvyk (aby se všechny vydaly) a v krátké řeči promluvil podobně, jako poručík Mydlák o významu svátku a zámo to jasné zdůraznil, že vláda Československá a také národ, uprostřed kterého tje, dává denně důkazy toho, že není dle plné lhotejného osudu ubohých vyhnanců a že skoro při každém kroku jde jim vstříc. Řeč spisovatele byla nadšena a proto odměna bouflivým souhlasem a ovacemi.

Na to komaly se obvyklé přípravy na splnění přání všech, na to, by příští »Stedrý den« mohli všechni trávit již u svých

My neustoupíme!

V okovech ponesešme hrđe svij štit a do-kázeme svetu, že jsem učiněným náro-dem, Jenž kráci cestou trnitou a že blesem učiněných zboříme zdi našich žalářů. Budeme se snažit dojít k učiženému cíli.

Při tom ale budeme se snažit vyhledati těch, v jejichž srdcích jest ještě místo pro dobrého zraka. Jsme na cestě trnitě, ale my neustoupíme!

Bohdan Hrojšek.

Jen vraždou?

Poslední stentor na muže tak vynikajici lásky k vlasti a tak vynikajicích vlastnosti státnických, hlučoce zasmoutil nás, kteří jsme politickými bezdomky. Stát, uskutečněný krvi a oběti mil štěsti, že dání mu do vinku politickové skutečné světového jména, kteří by měli být chloubou.

Jáme hlučoce zasažení ranami čtočníkovými, protolé ruka, která je vypálila, náleží tělu stornského protislovanského nepřitele, který jednou jmenoval se pruský imperialismus a dnes říká si komunismus, ale i dnes je s to, aby jednou z nesčetných chapadel roudil samostatnost Ukrajiny a jiným z nich podkopával samostatnost těch slovanských států, kteří už samostatnosti dosíli. Kdy jednou nastane v mărodech slovanských pořádek, který nepřivoli, aby nezralé děti cílily bludu politického stra-nictví, ale přimutí je, aby se učily a prospěli jednou své vlasti i slovanskému celku.

Republike, rodině Ratislavě i jemu sa-mému přejeme, aby se brzy poždravil a u-jal se dila tam, kde byl od něho zločinem odvolán.

Pozdrav Ukrajinců.

Podej mi ruku příteli z Ukrajiny. Jak malo toho bylo, co věděli jenom o vzdálené tvé vlasti. Schovávali vás i zemi vaši pod širokým pojmem Ruska a Rakouska. Pravda, ale nestihal podobný osud i nás, Čechy? Přísej, příteli, kolik rám na Ukrajinu bylo známo o českém národu. Kam jste nás radili? Věděli jste o nás vic nežže pa-trime pod panství dvouhlavého orla? K tomu bylo, příteli, třeba války, aby tak

rodin v rodině a svobodné zemi, při tom zpíváno bylo všechno - muhají litai ukrajinské vládce s p. Petruševičem v čele, ukraj. zasloužilým mužem - česk. republike a jejímu presid. Masarykovi — a ukrajinci - skytalcí produkovali se a vzpominali vlasti zpívem ukrajinských národních a lidových písni, které svou tragikou a lyríkou s jednou strany, verou a veselostí s druhé strany představují velmi případně život, okolo, poměry a povahu ukraj. národa.

Všichni přítomní bavili se důstojným zpísacem, — viděl jsem souhlas a souhru všech nejen v životě soukromém, ale též i ve snáškách celého ukrajinského národa. Bylo skutečně milo pochlíbiti na celý sou-had večera a na to, jak -skytalcí vlastně radostně tripli pro společné hlaho své vlasti.

Záhodou jestě uvěstil, jak hu konci tohoto večera vznášel se sám od sebe ověnčený papírový lustr, který v několika o-kamnicech vplně zhoře — při čemž jeden z ukraj. -skytalců (který nejvíce práce na okrasu tohoto lustru vynaložil), duchaplně prohlásil, že je to znamením, že v krátké době skončí -skytanci a rozhodně

dokonale zamíchala s národy, jako nikdy dosud a aby dala poznat, kde jsou braťa a kde nikoli. Nu, v tom směru byla ta kletá epocha dějin přece k něčemu. Jscou v živé paměti ty doby, kdy přibyl k nám první transport zajatých Rusů. Pracovali u hospodářů a večer se scházeli k společnému nociehu. Na první pohled bylo znati různost typů, vždy mezi nimi byli i třímocti Asiatii a jiní, jimž v záležích kojuvalo hodně krve tatánské.

Večer co večer zpívali všechni a my byli posluchači. Jaký podivný to byl zpěv! Jeden začínal melodií, zpíval o životě na stepi a druzi vpadali sborem mnichohláš-sym, plně, harmonicky znějícim. Jimavé to znělo, místy teskně a zas bouřlivě, zato rozlévaly se blasy. Nic nemožné lepě znělo vši stepi. Ptali jsme se, co to za zpěvy a řekli, že ukrajinské zpívánky. Nu, mladoci, pravim vám, který národ má takového bohatství pro vyjádření citů, ten má dobré jádro.

O krásce a bohatství zpěvném na Ukrajině ponechali nás ostatně později umělecké koncerty emigranti pořádané. Národní příjem je zrcadlem duše národa, ukrajinská zejména. V něm tak nedojímat samota siře stepi, majestát ticha zasněžených lánů, bujarost kozačského temperamentu, jako pravě z lidové písni. Tušíme-li my, Čechové, dnes povahu Ukrajince a ráz jeho země, má o to velkou zásluhu jejich písni. Vycitili jsme z ní celý rozdíl mezi Rusy a Ukrajinci vše, nežli z mnoha slov. Máte lid přirozeno nadaný, zemi hořatou a kdyby nebyly cizorodých elementů, jež ryjí na těle národa, snad by se mu mohl málčekrý rovnati. Prasil země vaši nevydala ani stín svého bohatství; dala vyrůst dosud plemeny jadrnému, jehož výkvet. Zapořožci kožaci jsou chloubou země vaši. Jak nevzponosnosti ohně jedinečného obrazu Ilji Jel. Repina, který, ať sám Rus, dovezl tak neobýčejným způsobem vyjádřili vráško sebevědomí, pýchu a hrdosti kožacího svým slavným obrazem -Zapořožci-. Víš, příteli Ukrajinci, tím obrazem, kde Zapořožci diktují do pera svému pisáři odpověď sultánovi? Tam celá symfonie smíchu, smíchu gogolovského, nekonečno-ho pohrádání, vědomí sil, odvahy. Ač neznáme textu, mohli bychom ho sestavit a vyčíst z tváří stamana a jeho druhů. V tom listě bylo kum sebevědomí národa, promluveného ústy kožacího. Na ten obraz vzpomínám a na vaši písni a jedno bych chtěl říci: bědy, jaké vás stíhly tato léta byly by s to zahubit velké národy —

příští stědy večer budou všechni Ukrajinci slavit již ve své rodině, svobodné zemi, — motivuje své prohlášení tím, že podobný případ stal se jemu již jednou a to v italském zajetí, kdež též podobná jeho předpověď při stejných okolnostech pak se vyplnila.

Všichni byli přímo nadšeni prostým kmito úsudkem a upřímně vyjádřili sotřas s jeho přízemní dlosou trvajícím aplausem.

Pěkný tento večer s důstojnou a srdečnou oslavou blížil se ku konci — pronese-no ještě jednou hřimavé «sláva» též všem přítomným hostům a zvláště podpl. Bene-tovi, velitelci čsl. ppl. 35, který tam ubytovaném oddílu ulraji, zasadil vánocní hlahopřání a dovolil cerušenos calovu ité-drého večera až do 12 hod. noční.

V 15.11. h. skončena byla ta oslava a všechni i hosté rozecházel se, ponechávaje si skutečně milou a krásnou vzpomínku na tento večer.

Jan Kozák
Poz. redakteur Feuilletu textu sbrátili ins. od Čech, jenž byl přítomen jako host osady slavnosti.

u vás to znamená zkoušku obněnu, z něhož věrim, vyjdete očistění. Máte vzdornost, nejdé nahledání dosud nemocené kultury západoevropské. Bud zdrav, příteli Ukrajinci!

K. Němc.

Volbu prezidenta Polska a Ukrajinci.

Ukrajinská sněmovní reprezentace ve Varšavě vydala v souvislosti s vraždou prvního prezidenta Polska p. Narutowicze kosmorské, v němž prohlašuje:

a) že Narutowicz byl zvolen společně polskou demokracií a národnostními menšinami.

b) že vražda Narutowicze jest výrazem nespokojenosť, uvaleným proti Ukrajincům, kteří společně s národnostními menšinami přispěli k jeho volbě za prezidenta.

c) že Ukrajinci, tvořící většinu ve svých zemích nedovolí, aby s nimi bylo nakládáno jako s obyvateli jiného druhu a ko-nečnou,

d) že obratili se -k našemu národu- s prohlášením, aby zachoval klid a nezasa-hovali do války politických stran -bratrského- polského národa».

Pod Ukrajinskou sněmovní reprezentaci vystupují ve Varšavě kluby sněmovní i senátorský ukrajinských poslanců z Cholmáčny. Pidiasia i Volyně a toto prohláše-ní vztahuje se proto pouze na ukrajinské obyvatelstvo těchto zemí.

Je to první veřejný výstup Ukraj. sně-mov. repres. na venek a celze řici, aby tento byl podřazený a současný s jednáním samé reprezentace ve středu polských zákonodárných sil.

Jako reprezentace země, kde ukrajinský národ -od věků tvorí většinu-, která byla částí -Nezávislého ukrajinského státu- a kterou Polsko zabralo silou zbraní proti většině obyvatelstva a na jejíž držání nemá Polsko žádoucí mezinárodní pod-řízenost — proto Ukraj. sněmov. repre-sentace utínila by smodem lepě, kdyby při vstupu do polských zákonodárných těles byla veřejně naznačila výše uvedené právo státní zvláštnosti svého kraje a konečně, aby nebyla se súčastnila volby prezidenta polské republiky.

Súčasnila se již Ukraj. sněm. repr. vol-eb klavy polského státu — tedy nejen že prostredně, jiko by neznala polskou státní patřičnost země, kterou ona repre-sentuje — ale dokonce bez potřeby za-sáhla do vnitřní války polských stran. Přišla se svými hlasy k volbám klavy státu Narutowicze a pak Wojciechowskiego, kandidátu -pokrokové- menšiny v polském obyvatelstvu. Ukraj. sněm. repr. ozbrojila proti sobě národní polskou většinu a konečně jako jíž aktivní činitel v mezi strannické válce polských stran — do-cela nekonsekventně s vlastním jednáním vyzývá své volice -nezasahovat do války politických stran -bratrského- polského národa».

Ukraj. sněm. repr. nejen že pravděpo-dobně tuší od -pokrokových- polských stran nějaké konceze pro ukrajinské oby-vatelsko země, kterou ona reprezentuje, ale zároveň i věří, že tento -pokrokový- polský tábor slibeně konceze skutečně dá.

My uvažujeme tento viru, puněvali na podstatě dlosu války a Poláky za svou národní existenci v Halici, prestali jsme rozehnávat rozdíl mezi Poláky pokroko-vými a reakcionáři. Všichni Poláci, bez o-

hledu na stranické přesvědčení — stejně nepřátelství staví se do národních snah ukrajinského národa, oti všichni jsou přesvědčenými nepřáteli ruského národa.

Frázi v komunikátu Ukraj. sném. repr. pro-bratrský polský národ je možno vyavštít jen «vysokou politikou», poněvadž sami autoři komunikáta na vlastní kůži se přesvědčili, jak «po bratrsku» utlačují jich Poláci na Cholmické v Volyni.

Tato fráza, odstraněna všeobecně ukrajinskému národu, je tím více nemístna, neboť používána je v okamžiku — kdy v tomto samém Polsku druhá část ukrajinského národa vede svůj život i na smrt aktivní války proti «bratrskému národu». Vyzvání zase, aby ukrajinský národ nezaboval do vnitřní války tohoto «bratrského národa», může jen být poněkud špatně vykládáno a konečně může oslabit natolik občující válku v Halici.

Poláci jsou našimi bratry tak dloho, dokud vládnou nad námi — dokud odnímají nám právo na nezávislý státní život, dokud barbarskými způsoby utlačují všechny projevy našeho národního života i násilně donucují nás, abychom se zfilovali své národnosti a viry.

Poláci jsou našimi nepřáteli a my musíme jednat s nimi jako s nepřáteli. Nebudemeli zasahovat do vnitřní polské správy — musíme přiřídit se ne o zmocnění polského státu — ale k jeho rozpadu a rozpadu, majice na zřeteli vlastní národní a státní cíle. Tímto postupem nedovolime, abychom byli považováni jako «obvatelé jiného druhu».

TARAS SEVČENKO:

Tri cesty.

Tri se cesty přesoké
do hromady sely.
do ciziny z Ukrajiny
bratři se rozděl —
Opustili starou matku ...
ten milenou ženu,
a ten sestru — a nejmladší —
děvu zasmoubenou.
Zasadila stará máti
tri jasany v poče,
mladistká chot zasadila
topol hybký v dole.
Tri javory zasadila
sestra tam na pláni
a divčina zarmoucena
kalenu na stráni ...
Jasany se neujují,
v topol ruda padla,
tři javory pouščaly
a kalina zvadla....
Nevraci se zpět tři bratři,
stará máti vzýše,
pláče žena s malíckými
z netopené chýše ...
Sestra pláče a jede hledat
bratry na cizini,
a divčina zasmoubenou
kladou v dunuvium.... [lubo]

Nevraci se zpět tři bratři,
bloudí v cizí kraji
a tři cesty přesoké,
trnem zarůstají....

domácího a plynoucí z toho citu a strasti; vynasázíme se tedy vysvětliti jich čistý duševní akord. Vezmeme tu především malou s jejím dítětem v nejhlebším smyslu lásky a ukořeňovky.

Pisné ty jsou krátké obsahem, za to název, — ach, ten ukrajinský název:

Oj ty kotě nehná, mi děcko mé nezbudit, dítěčko male je — omo spíti rádej...

Pisné lásky mají za obsah lásku se vše-mi strastmi, děšou skutečnost a osrostou. Zvláště jsou pisné ty bohaté na porovnání, vztah k přírody, jež mají podporovati hlavní a zásadní myšlenku. A poněvadž příroda všebe jest zjevem prostým — proto i pisné Ukrajiny jsou prosté, ale za to bluboké, jako naše Matě Příroda.

Tak, jako příroda nalézá sama v sobě formy svých obratů, tak i pisné Ukrajiny mají duch svobodných forem — zvláště dospělému vyjádření citu v blouhí jeho se rodičích a tu všechno se obraci k přírode, ježto jest s ni srovnáno. Proto to porovnání, proto rozmluvy s bujným větrem, drobným deštěm, černými mraky, — Uvnitř věstiva želulka, osamelý javor, pláčící jívy a hybké větve, smutná kalina — barvínek — vše tu jsou mu znaky z vlastního stavu, a proto omen duch použije jich k vyjádření svému.

Pisné ty jsou naplněny blubokou straší lásky! — Zradu, jež častou bývá, snášely jedyně beznadějným očekáváním, druhé hledaly pomocí v čarách, jichž vira zůstala ukrajinským ženám a dosud.

Některé pisné ty ukazují na trpkou námluvu zápasu s Polští. Ku příkladu:

Sumi, sumi dubravina,
truchli, truchli, má divčina.
Truchli, truchli, naříká si,
na neštěstí, na zlé časy ...
Ach, neštěstí všem nemilo,
proč jsi mé neztopilo! —
Lépe bylo utopit,
nežli s milým rozložití —
kam jen přídu, kam jen shlédnu,
nemám v sobě radost jednu,
jenom kvílim, slzy liji,
že má léta darmo máji.

Neb vezmeme tu nářek na zrádného:

Chýlí se husté větve,
odkud vlti vré.
Divaly se černé oči,
zda k nim milý spěje.
Chýlí se husté větve,
posléz tise stály.
Divaly se černé oči,
pak do pláče daly —
Iam na hrázi sumi vrby,
jež jsem sázela.
Není však zde mladec dobrý,
jehož oblibila ...
Ach není můj kozáček,
odjel pryč za Děsnu.
Vzrůstej, vzrůstej! Má panenko,
až na druhou vesnu.
Rostla, rostla krásná děva,
země vesnou stála.
Pláče, pláče, naříká si,
mílká darmo ždála.

Neb nářek sirotka:

Oj, letěla želulinka,
pták pole i hnízdi,
a ztratila pestivé perí,
na tichý Dunaj.
Oj, jak tomu je pestremu,
perí na Dunaji —

Tak i mně je sirotkovi
žít v cizím kraji. —

Oj, putim já zlatý prsten
dolů z příkré skály —
ať že plynou moje léta,
s hravou vinkou v dali ...

Jinde zas volá sirotka, aby matka přispěla jí rádot. Ta však odpovídá, že nelze ji sirotu zemí odstranit a radí, by se pokrotila a ztratila za radu pozutala.

V pisné ženských však překvapuje dokonalost jazyka s jeho jemnosti a klasicismu. Dle Kulisa¹ jsou v nich slova, jak zrnu v dobrém klasu, všechna zdravá a závazná. Ještě zde jest pisné slavnostní. Pisné tyto ještě doposud mají v sobě ráz starého slovenského bájesloví, všebe pak lásku k zábavám života rodinného a rolnického.

Co se pak množství a různosti jich látky týče, mohu zmílet tvrdit, že se však který národ může sváti se tak bohatým, jako Ukrajina, kde každá doba roční, každá práce rolnického a rodinného života má své zvláštní písni.

Mnoho se již mluvilo o těchto pisnéch, ale vždy autoři michali písni ukrajinskou i písni ruskou dohromady, které neměli absolutně nic společného. Pisné ruské mají docela svůj zvláštní severní ráz — kdežto ukrajinské jsou čistým akordem jihu.

Promluvím tedy o nich poněkud obřízeně.

Počátkem doby, kdy na Ukrajině na Nový rok, počíná prvního ledna — národ slaví pouze Nový rok, kdežto na Rusku hned až do konce jara zpívají «vesanjanky». Na Ukrajině dívky oslavují jaro z 1. dubna až do samé Trojice. Příklady písni těchto:

Rozily se vody, to na čtyři brody:
U prvního brodu, slavík zpěvný štěbetal,
láj zelený v rozkvětu.
U druhého brodu, želulka kukala,
pedleti bláskala.
U třetího brodu, vzácný kún zafehtál,
pak cestou dál se bral.
U čtvrtého brodu, tam divčina pláče:
smíti jít za muže, ježí miloval nemůže.
Svítí záře na vše pole až měsíček vyděle,
až můj milý pod večerem, ke mně zas příje.

Oj, až přijde, až nepřijde, kdy večer se skláni
a já jsem snídaníčko, schystám za sváření.
Kvít větve podle cesty, kvety modrým květem.

Kráčel kozák po ulici, s první zoře svářem.
Nežel tomu kozáčovi, snídaníčko dátí,
neb jí viděl časné z rana po cestě se bráti.

Jest ještě písni, jichž ukrajinská děvčata zpívají o velikonočích.

Na Ukrajině celý den velikonočních svátků zvoní zvonky a v ten čas selské dívky se ubírají do kostela, kde zpívají — vzpomínajíce dobu ukrajinské volnosti a také dobu, kdy církve byla pronajata židům. Pisné tyto mají v sobě čistě dne a něni spojeny s ostatními. Jak jsem již řekl, v Ukrajině na každý žas jsou plné a korečné mají i své noty docela odlišné, jak svými slovy, slohem i nápěvem.

Po těchto velikonočních pisnéch přicházejí písni trojické, neb i zv. rusalkové. Zpívají se vždy po západě slunce na pa-

¹ Kulis, vstevník T. Sevčenka, hoditel ukrajinského a velký spolupracovník slovenské organizace Cyrilovo-metodějského bratrství. Jeden z velikých myslitelů o Slovenské lidosti. Naroden r. 1819, zemř. r. 1897.

Národní písni Ukrajiny.

Pojednávám o písni kozácké, čili o dumách, promluvime o písni života usedlého. Obsahem jich jsou výjevy ze života

hrbek před dnem Jana Kříže. Po celou tu dobu děvčata i jiné scházejí se na místech, kde nejméně může být lid a zpívají písničky o ruských. Dle sádrové pověry jsou prý Rusalky duše dětí před pokřtěním zemřelých, pak duse dvek, botem se utopivých, kteréžto prý žijí v Dněpru a v době té rozhýbají se po lesích až do Petruva dne. Ty písni jsou jmenovány »pravky«.

Povera tato je krasně vyplena v básni Tarasa Sevčenka »O divce náměstci« — již bylo čarodějkou učelána, že musila v noći chodit bez vědomí.

Ze dna Dněpru malé děti
se smíchem se vynořily,
pojdme se havit, zakřičely.
Vyslo nám slunečko
z trávy — rosý — jsem děvčátko —
jste zde všechny, včela matka —
Pojdme hledat večeři,
projedeme se a zahráme,
písni sobě zazpíváme.

Uch, uch!
Slaměný to éch, éch!
Mně matička porodila,
nekřtěnu položila.

Oj, měsičku,
ty nás strýčku, přijď
a nám večeřet —

V době, kdy tyto písni byly skladány, myslilo se, že hledají bud mali, nebo že čekají divku neb i kožáka, aby jej ulechtały.

Přiletěla žezulinka
z lesa vzdáleného.
Sedla, padla, ozvala se
z sadu zeleného.
Vysla z chaty, vysla Máma,
začala se ptát:
»Jak dlouho mám žezulinku,
ještě doma zdati?«
Ještě máma Mamusenko
dnes až do večeře?
Bodej by ty žezulinko,
sto let nekukala,
že ty jsi mladou děvu
lítivé oklamala.

Viděti z toho, že i Ukrajincům platí žezulka za ptáka většího, jako i u druhých Slovanů, ale u všech skore Slovanů patrněji pověra, že kolikrát zakuká — tolik let prožije — avšak u Ukrajinců jen poslouchají, kolikrát zakuká, tolik let prožil, anebo prožila. Jestliže žezulka zakukala více, znamená, že oklamala.

Přimě pojednáme o písni za Jana Kříže.

B. H.—k.

M.—r.

Lýčectví na Spičáku.

Na třicet Sokolic a Sokolí sjeelo se večer 26. prosince na Spičáku u otce Prokopa. Sokolská zupa Šumavská pořádala lyžecí kurs, jehož veděním pověřen byl známý závodník a vítěz lyžecí u nás i v cizíně, bratr R. Krhoul z Domžlic.

Již za Klatovy vyhliželi účastníci zvídavé z oken, aby viděli sníh, na který se všechni tolik těšili. Vsak, jaké zklamání! Stanice měla za stanici a po sněhu ani památky. Uzkonstilé pohledy všech svědčí o tom, jak neradi by se vrátili. Pojednou ozve se radostný výkřik: »Sníh — sníh! a všechni běží k okénkům. Ano, sníh a mnoho sněhu! Jednu stanici před Spičákem zahalen kraj v bílé roucho, stromy obalený jsou sněhem. Pronikavý hvízdot, vjíždí to vlak do tunelu a za krátko zastavuje a všechni vystupují. Před námi bílé

pláně, bílé vrchy, vše bílé i ti lidi jsou zde vink, kroky při stoupání a jistě nejvícejší pro všechny začátečníky a tolik potřebně totiž pády a vstaváni, které jest často velice obtížné. Kdo jezdil na lyžích v době, jak teď jsou začátky. Konečně nacvičeny jsou i obraty a počíná se a židou. U talentovaným jde to dobré a méně než netalentovaných všeb, jde to trácej. Jedou tak dleho, až nastane pád, rychle vstane každý a jede znova, až nastane pád nový. Teda všechny všechny dopoledne a odpoledne nastavá prvá »lura« na Pan-

ci.

V dálce blýskají světla Prokopova hotelu, točí se. Tedy vzhůru k němu! Spousty sněhové všude kolem, jen některá pěšinka vyslápaná v nich. Běda, slapnete-li mimo ná. Zahojte se po kolejce do kypřeho sněhu. Snažte se jí vytáhnout a druhá zasahuje se vice než první. Připadáte si jako mouchy, zabřednutí do panace. Chápete mysl dlužnost lyže. Zvláště sestram dlouho trvalo než vyhledaly a silná paže bratra často musila pomoci.

Vzrostající tmou vráztal i dojem čarovního večera. Prokopův hotel je v tom snihu a stromech, s osvětlenými velkými okny zjevně poškozenými a tento jest krásnějším, když pohledete na vysoké vrchy a jasný měsíček nad vším, který svou tvář odráží v plátnách sněhových. K hotelu prochází se uličkou sněhu přes jeden metr vysokou, z níž opět vystupují vrcholky stromů, nakloněné pod tlhou sněhu.

Odloučit ve vykázaných pokojích, jdete do jidelny vypít číšku čaje nebo povečeřet. Jaký zde vyskytuje se pestry obraz různě rázového popsaní. Všeliký jest pouze náš rezervovaný styl sokolský, ale i za ním sedí jíž bratři, kteří přibyli dříve. Dámy starší i mladší, slečny každého věku, vše v nádherných a pestrých toaletách, téměř plesových. Laločové střevíčky a Borové punčosky mají snad dámy všechny. Páni sice nejsou v toaletách tak nádherných, ale bezvadný černý oblek zde také nechybi. Kdyby v oken vysoko nakupený sníh, který zakrývá jich polovici, nepřipomněl vas kde jste, jistě mnichy myslí by, že očitli se v některé z pražských předměstí restauraci. Nikdo nerekl by, že obklopen zde kol do kola sněhem, že jest na Šumavě. Vždy zde uzavřena společnost pražská i plzeňská, vysílá důstojnictvo, továrnici, velkoobchodníci a ovšem také skuteční turisti a lyžaři, nabídli ty počítat o pohled. Nejsou nádherně oblečeni, suti svoje svetry a promnožené hoty zaměnili za obyčejné třepky. V zelených turistických košilech a v baťkových také sedí u Prokopa, kdo nepřijel pro pouhou zábavu nebo pro udání přebytečných peněz!

Každý havi se zde dobré, silný náš Šumavský vřeloch dobré trávy a číšnice mají mnoho práce, neboť plně misy se rychle předají. Sokolská společnost brzy se rozchází, aby posílila se k zitrejší »težké práci«.

Ranní šumavské mlhy rozptýlily se kol osmé hodiny. Sejdou se všechni účastníci kurzu ke snídani, která jest hrzy odbyta z »Na lyže« zni povíd bra. Krhoul.

Pocátkem jest první cvičení na »Vešovce« před Prokopem. Zde učí se všechni účastníci základní postavení, kroky na ro-

zích a všechny záčatečníky a tolik potřebně totiž pády a vstaváni, které jest často velice obtížné. Kdo jezdil na lyžích v době, jak teď jsou začátky. Konečně nacvičeny jsou i obraty a počíná se a židou. U talentovaným jde to dobré a méně než netalentovaných všeb, jde to trácej. Jedou tak dleho, až nastane pád, rychle vstane každý a jede znova, až nastane pád nový. Teda všechny všechny dopoledne a odpoledne nastavá prvá »lura« na Pan-

ci.

Stoupání pozdně lesem, sníh na lyže velice dobrý a cesta každého havi. Vždyť jsou všechni plni sily a očekávání, jak dopadne první sjezd. Začátečníci zastívají se vzrostající výškou pozadu a odvážně vystupují statečně ze bratrem Krholem až na vrchol. Když tohoto bylo dosaženo, dává bratři vedoucí poslední pokyny a volá: »Na shledanou, sjíždi z prudkého spádu, začni se kol stromu a zmizi zrakům v lese. Každý odkázan jest nyní na sebe a snaž se dostati se dolů jako on, leč neni to snadné.

Lyže letí po sněhu, pojednou tu v cestě strom, jemuž se ještě nevyhnete. Co tedy? Že nejlépej jest pád na stranu do nášeho sněhu. Jest to docela příjemné, neboť dvouhledinovým vystupováním každý dlekladně se rozeřhal a trochu ochlazení nedává. Mnichy nezkušený oblékl se tak dlekladně, že mož po každých 100 metrech odkládáti kus svého zbytečného oděvu. Jelo se při sedmi stupních mrazu bez čepic i rukavic a za zimu si nestezoval zády. Sesety mely v pádech rekord, ale byly také vyjímky, neboť bylo upozorněno na sestru, která se spustila statečně z vrchu a jela přes bílou plán daleko od všech. Lyže se ji splašily, volá někdo. Marně snáší se ubolá sestra zastavit, riti se dál a dalek až ji jest vracoborenem příkop, který lyže ji nepřejde. Když pak byla táhna pro čítelná tak zádně prchnouti, při dospolém chod na lyžařskou čekoušku, vydala všeckého.

Celá výprava šťastně sjela a rozchod nastal zase na »Vešovce«, kde umaveni ještě zkouseli různé obraty i pády snad i nedobrovlné.

Tak zakončen byl první den kurzu a nastal důležitý akt, totiž usít, aby druhý den mohli všechni pekračovati v jízdě na lyžích, do nichž všechni byli téměř zamílováni, neboť přinesly každému mnoho nových dojmů, dosud nepoznaných.

(Dokončení příště).

Změna redakce.

Pro okolnost, že dosavadní redaktor p. B. Hrejšuk, jako dízinec nesmí dle zákona tiskového byt redaktorem listu, přejímá tu funkci od 6. ledna 1923 p. prof. Lad. Švejcar v Sušici.

!!!PRÁVĚ VYŠLA!

KNHIA

„V RUDÝCH SÍTÍCH“.

Kdo jestel této straslivé tragedie tohoto velikého profibolševického svědectví, ten nemůže absolutně nic mluvit o bolševicích.

Poznejte pravdu!!

Presseací setí

Cena pouze 6 Kč, poštou Kč 60 a ke jednotlivým vydáním knihou, zajíma všecku u

Nakladatelství — JOS. PROCHÁZKA — knihliskárna v Sušici.